

Datum
2024-06-19

Ert datum
2024-07-01

Finansdepartementet

ESV dnr
2024-00919

Er beteckning
S2024/00752

Handläggare
Kira Bergheden

Yttrande över betänkandet ”En utvärdering av förändringar i sjukförsäkringens regelverk under 2021 och 2022” (SOU 2024:26)

Ekonomistyrningsverket (ESV) ser positivt på att genomförda reformer utvärderas, men väljer att avgränsa yttrandet till att endast lämna synpunkter på de förslag som utredningen lägger fram. Utvärderingen av regeländringarna lämnas därmed i huvudsak okommenterad.

Det är ESV:s uppfattning att det alltid föreligger en risk att incitamenten till arbete kan påverkas på ett ofördelaktigt sätt när regelverk eller tillämpning av regelverk görs mindre strikt. År 2020 tillstyrkte ESV förvisso flera av förslagen i Remiss 2020:26 En sjukförsäkring anpassad efter individen (SOU 2019:2 Ingen regel utan undantag – en trygg sjukförsäkring med människan i centrum), men betonade samtidigt vikten av uppföljning för att säkerställa rättvis tillämpning, rimlig proportion mellan antalet beviljade sjukpenningar och arbetskraftens storlek, och att individer inte fastnar i delvis sjukskrivning.

Utvärderingen av regeländringarna inom sjukförsäkringen under 2021 och 2022 visar att reformerna i fråga inte har uppnått sina avsedda mål och istället har resulterat i negativa konsekvenser, såsom förlängda sjukskrivningar och minskad återgång till arbete. Vissa av reformerna, som var tänkta att göra systemet mer flexibelt och generöst, har istället ökat både osäkerheten och risken för överutnyttjande. Reformerna har underminerat viktiga principer inom sjukförsäkringen, särskilt avvägningen mellan inkomstbortfall och krav på omställning.

Att kunna omvärdera tidigare ställningstaganden när ny information framkommer är en grund för en effektiv statsförvaltning. En eventuell regeländring, inklusive en återgång till tidigare regelverk, måste dock vägas mot den kortsiktiga kostnaden av frekventa regeländringar i form av exempelvis ökad oförutsägbarhet och återkommande krav på anpassning både på system- och på individnivå. Det kan också vara i tidigaste laget att slopa så nyligen införda regeländringar, särskilt då det kan ta tid innan nya bedömningsgrunder implementeras fullt ut i handläggningen. I föreliggande fall anser ESV dock att vinsten av att återigen

förtydliga och strama upp regelverken är av långsiktig nytta för samhällsekonomin, och tillstyrker därför utredningens förslag, med följande undantag:

Ett förstärkt arbetsgivaransvar, exempelvis genom kostnadsansvar för sjukfrånvaro, föreslås för att säkerställa att arbetsgivare tar ett aktivt ansvar för att underlätta återgång i arbete för sjukskrivna medarbetare. Utredningens förslag kan komma att minska sjukfrånvaron och bidra till att förkorta längre sjukskrivningar, men kan också innebära påtagliga ekonomiska konsekvenser särskilt för småföretagare. ESV anser därför att förslaget behöver utredas vidare och att dess konsekvenser behöver redovisas mer noggrant.

I detta ärende har generaldirektör Clas Olsson beslutat. Utredare Kira Bergheden har varit föredragande. I beredningen har också enhetschef Helena Kaplan och överdirektör Bob Pernodd deltagit.

Datum: 2024-06-19

.....
Beslutande
Clas Olsson
Namnförtydligande

.....
Föredragande
Kira Bergheden
Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.